

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2021 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Agnieszka Leżańska

Protokolant: st. sekr. sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2021 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z udziałem I. K.

o ustalenie podlegania ustawodawstwu polskiemu

na skutek odwołania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 9 listopada 2020 roku sygn.: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. do wydania dla I. K. zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego, mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu (...) za okresy:

- od dnia 19 stycznia 2018 roku do dnia 17 sierpnia 2018 roku,

- od dnia 2 października 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku,

- od dnia 1 stycznia 2019 roku do dnia 31 grudnia 2019 roku,

- od dnia 1 stycznia 2020 roku do dnia 31 grudnia 2020 roku,

w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Spółka z o.o. w T. ;

2. oddala odwołanie w pozostałej części;

3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz płatnika składek (...) Spółka z o.o. w T. kwotę 180,00 (sto osiemdziesiąt) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 9 listopada 2020 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wydania zaświadczenia (...) dla obywatela Ukrainy **I. K.** za okresy:

- od dnia 19 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku

- od dnia 1 stycznia 2019 roku do dnia 31 grudnia 2019 roku,

- od dnia 1 stycznia 2020 roku do dnia 31 grudnia 2020 roku

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy podniósł, iż zasady ustalania właściwego ustawodawstwa regulują przepisy: rozporządzenia (WE) nr 883/2004, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 284 z 30 października 2009 r. z późn. zm. i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r., rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz. Urz. Nr L 344 z 29 grudnia 2010r.), zwanego dalej rozporządzeniem (UE) 1231/2010 .

Organ rentowy wskazał, iż w myśl art. 1 rozporządzenia (UE) nr 1231/2010 przepisy rozporządzenia nr 883/2004 i rozporządzenia nr 987/2009, mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są objęci tymi rozporządzeniami pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego. ZUS podkreślił, iż motyw 11 preambuły rozporządzenia nr 1231/2010 wskazuje jednoznacznie, że powyższe rozporządzenia powinny mieć zastosowanie tylko o tyle, o ile dana osoba już legalnie zamieszkuje na terytorium państwa członkowskiego. Legalne zamieszkanie powinno być zatem warunkiem wstępnym do stosowania tych rozporządzeń. Organ rentowy dalej zaznaczył, iż do oceny czy obywatel państwa trzeciego legalnie zamieszkuje w Polsce przyjmowane są 2 kryteria:

- 1) dokument uprawniający do pobytu w Polsce
- 2) obowiązek podatkowy w Polsce.

Zdaniem organu rentowego, tylko spełnienie tych dwóch kryteriów wskazuje na legalność zamieszkania w Polsce, a dokumentami potwierdzającymi powyższe warunki są: zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego, zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt czasowy oraz pracę i wiza Schengen lub wiza krajowa, wydana w celu:

- a) wykonywania pracy w okresie nieprzekraczającym 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy na podstawie wpisanego do ewidencji oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi – ar. 60 ustęp 1 pkt 5 ustawy z 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (dz. U. z 2017 r. poz. 2206 z późn. zm.);
- b) wykonywania pracy, o której mowa w art. 88 ustęp 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie nieprzekraczającym 9 miesięcy w roku kalendarzowym – art. 60 ust. 1 pkt 5a ustawy o cudzoziemcach;
- c) wykonywania pracy innej niż określona w art. 60 ustęp 1 pkt 5 i 5 a ustawy o cudzoziemcach;
- d) korzystania z uprawnień wynikających z posiadania Karty Polaka, oznaczonej symbolem D 18.

Organ rentowy wskazał przy tym, iż w jego ocenie, aby wykazać obowiązek podatkowy w Polsce należy się legitymować zaświadczeniem o miejscu zamieszkania dla celów podatkowych (Certyfikatem Rezydencji), wydanym przez organ podatkowy.

Dokonując analizy sytuacji prawnej obywatela Ukrainy, którego przedmiotowy wniosek dotyczy, organ rentowy podniósł, iż w spornym okresie czasu nie posiadał on wizej uprawniającej go do pobytu w Polsce i legalnej pracy w okresie **od dnia 18 sierpnia 2018 roku do dnia 1 października 2018 roku**, kiedy to przebywał na urlopie bezpłatnym.

Płatnik składek nie wykazał także, iż jest on w Polsce rezydentem podatkowym w całym spornym okresie.

Reasumując, organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji zaprezentował stanowisko, iż z uwagi na fakt, że w całym spornym okresie ubezpieczony nie wykazał obowiązku podatkowego w Polsce, a nadto w okresie wykazanym powyżej nie posiadał dokumentu uprawniającego go do pobytu i pracy w Polsce, korzystając wtedy z urlopu bezpłatnego, nie spełnił on tych dwóch przesłanek warunkujących przyjęcie legalnego zamieszkania i wobec tego, nie mają do niego zastosowania przepisy rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009, co w konsekwencji skutkowało odmową wydania zaświadczenia (...) o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego dla uprawnionego obywatela Ukrainy wymienionego w zaskarżonej decyzji.

Powyzszą decyzję odwołaniem zaskarżył płatnik składek (...) Spółka z o.o. **w T.**, zaskarżając ją w całości i wnosząc o ustalenie przesłanek do wydania zaświadczenia o polskim ustawodawstwie, dotyczącym zabezpieczenia społecznego, mającym zastosowanie do zatrudnionego u niego obywatela **Ukrainy**, wymienionego w zaskarżonej decyzji w okresie w niej wskazanym. W uzasadnieniu odwołania skarżący wskazał, że zgodnie z art. 1 rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr:1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r., rozporządzenie (WE) nr: 883/2004 oraz rozporządzenie (WE) nr: 987/2009, mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego. Skarżący wskazał, że kwestią podawaną w wątpliwość przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest to, czy osoba, której miałoby dotyczyć zaświadczenie A1, legalnie zamieszkuje na terytorium Polski. Odwołujący podniósł nadto, iż okolicznością zakwestionowaną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest fakt legalnego zamieszkiwania na terytorium Polski osoby, której miałoby dotyczyć zaświadczenie A1, wskazując, iż Rozporządzenie nr: nr:1231/2010, nie wskazuje kryteriów dla oceny spełnienia tej przesłanki. Błędnie, zdaniem odwołującego, organ rentowy utrzymuje, że do stwierdzenia, czy obywatel państwa trzeciego legalnie zamieszkuje w Polsce niezbędny jest m.in. dokument potwierdzający obowiązek podatkowy w Polsce (dokument potwierdzający rezydencję podatkową), wydany przez organ podatkowy.

Taki dokument (tzw. certyfikat rezydencji), zgodnie z definicją zawartą w art. 5a pkt 21 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, oznacza zaświadczenie o miejscu zamieszkania podatnika dla celów podatkowych, wydane przez właściwy organ administracji podatkowej państwa zamieszkania podatnika. Certyfikat rezydencji ma służyć określeniu miejsca opodatkowania poszczególnych dochodów i majątku, podlegania/niepodlegania nieograniczonemu lub ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, może być wydany po potwierdzeniu spełnienia okresu przebywania na terytorium RP przez co najmniej 183 dni w roku podatkowym i posiadania na terytorium RP ośrodka interesów życiowych, nie jest przewidziany do wydania automatycznie, jako obowiązkowy w przypadku każdego podatnika (obywatela polskiego lub cudzoziemca). Tym samym, tzw. certyfikat rezydencji nie tylko nie został z definicji przewidziany jako dokument potwierdzający legalne zamieszkiwanie (legalne zwykle przebywanie) na terytorium RP, ale wystawiany jest na podstawie innych, dalej idących kryteriów prawnych, nieprzewidzianych w takim zakresie do zastosowania przy ocenie legalnego zamieszkania na potrzeby wydania zaświadczenia (...). Skarżący podniósł nadto, iż brak jest po stronie ZUS uprawnienia do bezwzględnego żądania wykazania legalnego zamieszkania przez pozyskanie takiego dokumentu, gdy jego posiadanie nie jest obligatoryjne i jest uzyskiwane na podstawie oceny spełnienia kryteriów nie pokrywających się w pełni z kryteriami

możliwymi do zastosowania przy wystawianiu zaświadczeń (...). Nie przedłożenie certyfikatu rezydencji nie może natomiast stanowić podstawy do odmowy wydania takiego zaświadczenia w postępowaniu toczącym się w ZUS. Odwołujący zaznaczył, iż kierowcy, obywatele państw trzecich, pomimo legalnego zatrudnienia i odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne, jak również zaliczek na podatek dochodowy, ale zatrudnieni na krótszy okres, niż 183 dni, byłiby w takiej sytuacji w ogóle pozbawieni możliwości uzyskania zaświadczenia (...), co jest niezbędne do podjęcia pracy w charakterze kierowcy w transporcie międzynarodowym, co ewidentnie narusza wskazane w odwołaniu przepisy wspólnotowe. Nadto, zdaniem odwołującego, występowanie o wydanie certyfikatów rezydencji w każdym przypadku zatrudniania przez przedsiębiorców cudzoziemców wykonujących pracę w różnych państwach członkowskich generuje dodatkowe koszty działalności, związane z obowiązkiem ponoszenia związanych z tym opłat i stanowi nadmierną uciążliwość.

Skarżący podkreślił, iż jest jedynym pracodawcą obywatela Ukrainy, a jego siedziba znajduje się w Polsce. Ubezpieczony legitymuje się legalnym zamieszkaniem w Polsce, co potwierdza zarówno umowa o pracę, jak też dokument potwierdzający legalny jego pobyt i zatrudnienie. W tej sytuacji nieuprawnione jest żądanie złożenia dokumentu potwierdzającego obowiązek podatkowy w Polsce (rezydencję podatkową), wydany przez organ podatkowy. W szczególności źródłem prawa w tym zakresie nie może być pismo Prezesa ZUS-u z dnia 30 kwietnia 2018 r., z którego wynika, iż od dnia 2 maja 2018 r. zmieniły się zasady dotyczące wymaganych dokumentów poświadczających legalność zamieszkania obywateli państw trzecich w Polsce i obok jednego z tytułów pobytowych takich jak: zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego, zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt czasowy oraz pracę i wiza Szengen lub wiza krajowa, uznanie rezydencji podatkowej obywatela państwa trzeciego w RP za bezwzględnie obowiązujące kryterium do uznania pobytu cudzoziemca na terytorium Polski za legalny. Skarżący podkreślił w odwołaniu, iż ubezpieczony jest legalnie zatrudniony w naszym kraju, w Polsce odprowadzane są zaliczki na podatek dochodowy, jest też w Polsce zameldowany. Składki ZUS od wynagrodzenia pracownika opłacane są w Polsce, jak również figuruje on w rejestrze PESEL, które to okoliczności są bezsporne. Płatnik składek podkreślił, że posiadanie zaświadczenia (...) jest niezbędne dla kierowcy w transporcie międzynarodowym, a za ich brak płatnik składek może być ukarany wysokimi grzywnami, a nawet zawieszeniem usług transportowych.

Skarżący powołał się w odwołaniu na orzecznictwo sądów powszechnych, które podziela stanowisko zawarte w odwołaniu, w tym, m.in. na wyroki: Sądu Okręgowego w Warszawie – Praga w Warszawie w sprawie VII U 114/19, Sądu Apelacyjnego w Łodzi III AUa 1256/18, III AUa 1301/18, III AUa 1263/19 oraz Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. VU 1387/19.

Płatnik składek w odwołaniu nie ustosunkował się do poruszonej w decyzji kwestii okresu urlopu bezpłatnego pracownika oraz kwestii braku wizy w okresie wskazanym w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o jego oddalenie, przedstawiając tożsamą argumentację prawną, jak w uzasadnieniu decyzji będącej przedmiotem oceny w niniejszym postępowaniu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

płatnik składek (...) **Spółka z o.o. w T.** prowadzi działalność gospodarczą w zakresie transportu drogowego towarów na terenie Polski oraz państw Unii Europejskiej. Siedziba firmy znajduje się w T. (bezsporne).

I. K. jest zatrudniony w (...) **Spółka z o.o. w T.**, jako kierowca na podstawie umowy o pracę z **dnia 19.01.2018 roku**, zawartej na czas nieokreślony. Na podstawie powyższej umowy ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku kierowcy ciągnika siodłowego w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem zasadniczym w kwocie 1.900,00 złotych brutto miesięcznie, łącznie z ryczałtami w kwocie 2.300,00 złotych brutto miesięcznie. Miejszem wykonywania pracy ubezpieczonych jest siedziba pracodawcy użytkownika (dowód: umowa o pracę k-B2 akt osobowych ubezpieczonego).

Płatnik posiadał zezwolenie typu A na zatrudnienie uczestnika, jako obywatela spoza Unii Europejskiej (okoliczność bezsporna).

I. K. jest obywatelem **Ukrainy**. Posiadał kartę pobytu, uprawniającą go do legalnego zamieszkiwania w Polsce w okresie **od dnia 24.06.2019 roku do dnia 24.01.2022 roku** oraz wizy na okres: **od dnia 25.09.2017 roku do dnia 17.08.2018 roku oraz od dnia 02.10.2018 roku od dnia 1.10.2019 roku**.

Ponadto legitymował się zezwoleniem typu A na pracę cudzoziemca na terytorium RP wydanym przez Wojewodę (...) o ważnym w okresie **od 18.08.2017 roku do 17.08.2018 roku** oraz wydanym przez Wojewodę (...) ważnym w okresie **od dnia 06.03.2018 roku do dnia 28.02.2021 roku**, nadto świadectwami kierowcy nr B, wydanymi przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego do celów zarobkowego przewozu drogowego rzeczy na podstawie licencji wspólnotowej, ważnymi odpowiednio **od 09.01.2018 roku do dnia 13.06.2018 roku, od dnia 14.06.2018 roku do dnia 28.02.2021 roku i od dnia 01.03.2021 roku do dnia 1.03.2023 roku** oraz nr A **od dnia 09.01.2018 roku do dnia 13.06.2018 roku oraz od dnia 01.03.2021 roku do dnia 01.03.2023 roku** (okoliczności bezsporne, dokumenty- akta osobowe ubezpieczonego).

Ubezpieczony zamieszkiwał w miejscowości T. (...), gdzie był zameldowany na pobyt czasowy od dnia 09.04.2018 roku, nadto posiadał rachunek bankowy w Banku (...), na który pracodawca wypłacał mu wynagrodzenie za pracę. Ubezpieczony posiadał również nadany numer PESEL, opłacał podatek dochodowy w Urzędzie Skarbowym w Polsce w miejscu swojego zamieszkania i nigdy nie sygnalizował pracodawcy, iż organ podatkowy kwestionowałby swoją właściwość w poborze podatku, czy też wymagałby od ubezpieczonego dodatkowych dokumentów np. certyfikatu rezydencji podatkowej. Pracodawca od wynagrodzenia ubezpieczonego odprowadzał składki na ubezpieczenia społeczne w Polsce. W spornym okresie ubezpieczony był zatrudniony wyłącznie w firmie płatnika składek, wykonywał przewozy na terenie Polski w 20% oraz na terenie państw Unii Europejskiej w 80%.

Wobec odmowy wydania zaświadczenia (...) przez organ rentowy, płatnik składek zmuszony był ubezpieczyć kierowców w prywatnej firmie ubezpieczeniowej, koszt ubezpieczenia wyniósł 10 euro miesięcznie dla jednego kierowcy (dowód: akta osobowe ubezpieczonego, zeznania świadka S. Ś. k-32-34).

Ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym w okresie **od dnia 18 sierpnia 2018 roku do dnia 1 października 2018 roku** (okoliczność bezsporna)

Ubezpieczony w trakcie zatrudnienia, z uwagi na charakter pracy, upoważnił pracowników biura w T. w osobach wskazanych w pełnomocnictwie do odbioru wszelkiej korespondencji kierowanej do niego (dowód: pełnomocnictwo – k-27 akt)

Do końca czerwca 2017 roku, ZUS wydawał zaświadczenia (...) dla kierowców – obywateli Ukrainy, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w firmie płatnika bez żądania dokumentu o rezydencji podatkowej, którego to dokumentu organ rentowy zaczął wymagać od 1 lipca 2017 roku (dowód: zeznania świadka S. Ś. k-33v.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, jak również w aktach organu rentowego. Dokumenty, w zakresie, w jakim Sąd Okręgowy oparł na nich swoje ustalenia, należało uznać za wiarygodne, gdyż wzajemnie się uzupełniają i tworzyły spójny stan faktyczny. Jednocześnie ww. dowody nie były przez strony sporu kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za bezsporne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

odwołanie jest zasadne w znacznej części.

spór w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy **I. K.** będąc zatrudnionym w (...) **Spółka z o.o. w T.** , jako kierowca na podstawie umowy o pracę **z dnia 19.01.2018 roku**, zawartej na czas nieokreślony, może podlegać

polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego, a w konsekwencji, czy organ rentowy powinien wydać zaświadczenie (...), o którym mowa w złożonym przez skarżącego wniosku. Przy czym kwestią poddawaną w wątpliwość przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych była kwestia legalnego zamieszkiwania osoby, której miałyby dotyczyć zaświadczenie (...), na terytorium Polski. Organ rentowy warunkował bowiem wydanie zaświadczenia, a tym samym potwierdzenie legalności zamieszkiwania, od przedłożenia dokumentu, który uprawnia do pobytu w Polsce oraz dokumentu potwierdzającego obowiązek podatkowy w Polsce (tzw. certyfikat rezydencji podatkowej), wydany przez organ podatkowy.

Na wstępie wskazać należy, iż zasady ustalania właściwego ustawodawstwa regulują przepisy:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia

29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE nr L 166 z 30 kwietnia 2004r., str. 1, z późn. zm.);

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia

16 września 2009r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004

w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE nr L 284

z 30 października 2009r. z późn. zm.);

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010r., rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz.Urz.UE Nr L 344 z 29 grudnia 2010r.).

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010, przepisy rozporządzenia (WE)

nr 883/2004 i rozporządzenia nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej, niż jednego państwa członkowskiego. W postanowieniu Trybunału (dziesiąta izba) z dnia 3 marca 2021 r. (wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożonym przez G. T. – Węgry) – K. 2007 K. #N. K. wskazano, iż artykuł 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo należy interpretować w ten sposób, że obywatele państw trzecich przebywający tymczasowo w państwie członkowskim w oparciu o dokument pobytowy i dysponujący formularzem zgłoszenia miejsca zamieszkania potwierdzonym przez organ właściwy ds. cudzoziemców w tym państwie członkowskim mogą powoływać się na przepisy koordynujące przewidziane przez rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 465/2012 z dnia 22 maja 2012 r. i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego dla celów ustalenia prawa właściwego w zakresie zabezpieczenia społecznego, któremu podlegają, jeżeli zamieszkują i pracują legalnie na terytorium państw członkowskich (Dz.U. C 28 z 25.1.2021) (podobnie sprawa C-477/17 Wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 24 stycznia 2019 r. (wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Centrale R. B. – Niderlandy) – R. van bestuur van de S. verzekeringbank / D. B., I. L., H. on I. S. BV).

Analiza powyższego przepisu, jak również przywołanego powyżej orzeczenia wskazuje, iż to instytucja państwa członkowskiego dokonuje oceny przesłanki warunkującej rozszerzenie rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo. Przesłanką warunkującą zaś takie działanie jest legalne zamieszkiwanie oraz legalna praca obywatela państwa członkowskiego na terytorium państwa członkowskiego.

Użycie zwrotu „legalne zamieszkiwanie” oraz „legalna praca” - bez dodatkowych warunków i bliższego sprecyzowania - w odniesieniu do terytorium państwa członkowskiego, oznaczać musi poddanie kontroli legalności zamieszkiwania przepisom krajowym tegoż państwa. Przy tym podkreślić należy, iż nie może być to dowolna interpretacja, jak to uczynił ZUS, uzależniając potwierdzenie legalnego zamieszkania od wydania dokumentu potwierdzającego obowiązek podatkowy w Polsce (rezydencję podatkową) wydany przez organ podatkowy. Żądanie takiego organu rentowego jest bowiem nieuprawnione i nie znajduje oparcia w przepisach prawa europejskiego i polskiego.

Wszak zgodnie z treścią art. 5a p. 21 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 26 lipca 1991 r. (Dz.U. Nr 80, poz. 350) certyfikat rezydencji oznacza zaświadczenie o miejscu zamieszkania podatnika dla celów podatkowych, wydane przez właściwy organ administracji podatkowej państwa miejsca zamieszkania podatnika. Certyfikat rezydencji podatkowej wydawany jest w celu zapobiegania nadużyciom podatkowym, wynikającym z nieprawidłowego stosowania przepisów umów międzynarodowych w zakresie unikania podwójnego opodatkowania. Certyfikat rezydencji informuje, w jakim państwie podatnik jest zobligowany do uiszczania zobowiązań podatkowych. Jak wynika więc z art. 4a pkt. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) oraz art. 5a pkt. 21 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), certyfikat rezydencji jest zaświadczeniem o miejscu siedziby podatnika lub miejscu zamieszkania dla celów podatkowych, wydawanym przez właściwy organ administracji podatkowej państwa miejsca siedziby podatnika. Przepis art. 3 ust. 1a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych stanowi zaś, że za osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się osobę fizyczną, która posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż przez 183 dni w roku podatkowym. Tym samym, żądanie przez organ rentowy przedstawienia certyfikatu rezydencji podatkowej jest sprzeczne z celem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 ujętym w jego preambule, jako lepsza integracja obywateli państw trzecich, którzy legalnie zamieszkują na terytorium państw członkowskich, poprzez przyznanie im jednolitych praw, odpowiadających możliwie jak najbardziej tym, z których korzystają obywatele Unii (pkt I). Zgodnie też z postanowieniami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2011/98/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz.U. UE. L. 2011.343.1), obywatele państw trzecich, którzy zostali przyjęci w państwie członkowskim w celu wykonywania pracy zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym mają prawo do równego traktowania z obywatelami państwa członkowskiego, na którego terytorium przebywają, w zakresie działań zabezpieczenia społecznego określonych w rozporządzeniu (WE) nr 883/2004. Ograniczenia zastosowania zasady równego traktowania, które mogą wprowadzić państwa członkowskie w stosunku do legalnie zatrudnionych na ich terenie obywateli państw trzecich nie dotyczą zasad delegowania do pracy w innym państwie członkowskim, czy określania mającego zastosowanie ustawodawstwa, wprowadzonych rozporządzeniem (WE) nr 883/2004, a jakiegokolwiek ograniczenia równego traktowania w zakresie zabezpieczenia społecznego na mocy cytowanej dyrektywy nie powinny naruszać praw przyznanych na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr: 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo.

Dlatego też, w ocenie Sądu Okręgowego, odpowiedzi na pytania warunkujące rozstrzygnięcie kwestii spornych w niniejszej sprawie, należy poszukiwać w ustawie z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2013r., poz. 1650 ze zm.), która precyzuje zasady i warunki wjazdu, przejazdu, pobytu i wyjazdu z Polski cudzoziemców. Cudzoziemcem zaś w rozumieniu powyższej ustawy jest każdy, kto nie posiada obywatelstwa polskiego (art. 3 pkt 2 CudzU). Ustawa

ta reguluje więc kwestie związane z legalnym pobytym cudzoziemców na terenie Polski i możliwością podjęcia przez nich legalnego zatrudnienia.

Zgodnie więc z treścią art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2013r., poz. 1650 ze zm.), uzyskane na podstawie przepisów tejże ustawy zezwolenia na pobyt czasowy i pracę wyposażają cudzoziemca w prawo świadczenia pracy, na warunkach określonych w tym zezwoleniu, których katalog jest szeroki i gwarantuje rzetelne rozpatrzenia zasadności każdego indywidualnego wniosku. W art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy zawarty został m.in. wymóg, by cudzoziemiec miał zapewnione miejsce zamieszkania na terytorium Polski. Sformułowanie „miejsce zamieszkania” jest celowo użyte, by zróżnicować sytuację prawną ubiegającego się o to zezwolenie od sytuacji cudzoziemca zapraszanego i ubiegającego się o zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE, w przypadku którego ustawodawca odniósł się do posiadania prawa do lokalu mieszkalnego (odpowiednio art. 53 pkt 3 oraz art. 219 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach).

Nadto wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 23 ustawy, cudzoziemiec, który przekracza granicę, jest obowiązany posiadać:

- 1) ważny dokument podróży;
- 2) ważną wizę lub inny ważny dokument uprawniający go do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i do pobytu na tym terytorium, jeżeli są wymagane;
- 3) zezwolenie na wjazd do innego państwa lub zezwolenie na pobyt w innym państwie, jeżeli zezwolenia takie są wymagane w przypadku przejazdu tranzytem. Przepis art. 58 przewiduje zaś, iż cudzoziemcowi można wydać wizę Schengen lub wizę krajową. Wiza krajowa uprawnia do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ciągłego pobytu na nim lub do kilku pobytów na tym terytorium następujących po sobie, trwających łącznie dłużej niż 90 dni w okresie ważności wizen. Okres pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizen krajowych ustala się w granicach określonych w ust. 1 odpowiednio do celu pobytu wskazanego przez cudzoziemca. Okres ważności wizen krajowych nie przekracza 1 roku (art. 58 ustawy).

Artykuł 98 ustawy reguluje zaś kwestię udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy.

Co istotne, przepis art.85 ustawy przewiduje, iż cudzoziemiec, który zamierza przedłużyć okres swojego pobytu na podstawie wizen Schengen lub wizen krajowych, składa, nie później niż w dniu upływu okresu jego legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wypełniony formularz wniosku o przedłużenie wizen. Adekwatną regulację zawiera przepis art. 105 ustawy, zgodnie z którym cudzoziemiec, z wyjątkami określonymi w art. 139l ust. 1 i art. 139t ust. 1, składa wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy osobiście, nie później niż w ostatnim dniu jego legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Analiza powyższych przepisów wyraźnie wskazuje, iż ustawodawca uznaje pobyt cudzoziemca, który legitymuje się dokumentami uprawniającymi go do pobytu na terytorium Polski, uzyskanymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 grudnia 2013r o cudzoziemcach, za legalny.

Odnosząc powyższe uregulowania do niniejszej sprawy wskazać należy, iż **I. K.** będący obywatelem **Ukrainy**, posiadał kartę pobytu, uprawniającą go do legalnego zamieszkiwania w Polsce w okresie **od dnia 24.06.2019 roku do dnia 24.01.2022 roku**, nadto uzyskał wizen na okres: **od dnia 25.09.2017 roku do dnia 17.08.2018 roku oraz od dnia 02.10.2018 roku od dnia 1.10.2019 roku**. Ponadto ubezpieczony legitymował się zezwoleniem typu A na pracę cudzoziemca na terytorium RP wydanym przez Wojewodę (...) o ważnym w okresie **od 18.08.2017 roku do 17.08.2018 roku** oraz wydanym przez Wojewodę (...) ważnym w okresie **od dnia 06.03.2018 roku do dnia 28.02.2021 roku**, świadectwami kierowcy nr B, wydanymi przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego do celów zarobkowego przewozu drogowego rzeczy na podstawie licencji wspólnotowej, ważnymi odpowiednio: **od dnia 09.01.2018 roku do dnia 13.06.2018 roku, od dnia 14.06.2018 roku do dnia 28.02.2021 roku i od dnia 01.03.2021 roku do dnia 1.03.2023 roku** oraz nr A, ważnymi: **od dnia 09.01.2018 roku do dnia 13.06.2018 roku oraz od dnia 01.03.2021 roku do dnia 01.03.2023 roku**. I. K. zamieszkiwał w miejscowości T. (...), gdzie był zameldowany na pobyt czasowy od dnia 09.04.2018 roku, nadto posiadał rachunek

bankowy w Banku (...), na który pracodawca wypłacał mu wynagrodzenie za pracę. Ubezpieczony posiadał również nadany numer PESEL, opłacał podatek dochodowy w Urzędzie Skarbowym w Polsce w miejscu swojego zamieszkania i nigdy nie sygnalizował pracodawcy, iż organ podatkowy kwestionowałby swoją właściwość w poborze podatku, czy też wymagałby od ubezpieczonego dodatkowych dokumentów np. certyfikatu rezydencji podatkowej. Pracodawca od wynagrodzenia ubezpieczonego odprowadzał składki na ubezpieczenia społeczne w Polsce. W spornym okresie ubezpieczony był zatrudniony wyłącznie w firmie płatnika składek, wykonywał przewozy na terenie Polski w 20% oraz na terenie państw Unii Europejskiej w 80%.

Konkludując powyższe rozważania stwierdzić należy, iż w całym okresie zatrudnienia w firmie skarżącego, ubezpieczony **posiadał zatem dokumenty potwierdzające legalny pobyt na terytorium Polski, jak również dokumenty potwierdzające legalność jego zatrudnienia**. To zaś – na tle przytoczonych wyżej rozważań – w istocie przesądzało o istnieniu podstaw do objęcia go polskim ustawodawstwem w zakresie dotyczącym zabezpieczenia społecznego.

W ocenie Sądu, powyższe uregulowania są wystarczające i zupełne dla potrzeb potwierdzenia legalności pobytu i zatrudnienia ubezpieczonego i nie ma potrzeby korzystania z żadnych dodatkowych uregulowań, w tym art. 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku, albowiem ma on zastosowanie w sytuacji, gdy pomiędzy instytucjami dwóch lub więcej państw członkowskich istnieje rozbieżność opinii w odniesieniu do ustalenia miejsca zamieszkania osoby, do której stosuje się rozporządzenie podstawowe, co w niniejszej sprawie nie ma miejsca. Instytucje te wówczas ustalają na podstawie wspólnego porozumienia ośrodek interesów życiowych zainteresowanego w oparciu o ogólną ocenę wszystkich dostępnych informacji dotyczących istotnych okoliczności, które mogą obejmować w stosownych przypadkach: a) czas trwania i ciągłość pobytu na terytorium zainteresowanych państw członkowskich; b) sytuację danej osoby, w tym charakter i specyfikę wykonywanej pracy, w szczególności miejsce, w którym praca ta jest zazwyczaj wykonywana, jej stały charakter oraz czas trwania każdej umowy o pracę; jej sytuację rodzinną oraz więzi rodzinne; prowadzenie jakiegokolwiek działalności o charakterze niezarobkowym; w przypadku studentów - źródło ich dochodu; jej sytuację mieszkaniową, zwłaszcza informację, czy sytuacja ta ma charakter stały; państwo członkowskie, w którym osoba uważana jest za mającą miejsce zamieszkania dla celów podatkowych.

W tej sytuacji wskazać należy, iż w stosunku do ubezpieczonego ma zastosowanie art.13 ust. 1 b i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego z dnia 29 kwietnia 2004 r. (Dz.Urz.UE.L Nr 166, str. 1) , zgodnie z którym osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich, jeżeli nie wykonuje znacznej części pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę.

Konkluzja taka wynika także z regulacji krajowych (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Podkreślić przy tym należy, iż tytuł do ubezpieczenia, jako następczy wobec stosunku pracy powstaje z mocy prawa, gdy praca jest legalnie i faktycznie wykonywana, a taka sytuacja niewątpliwie miała miejsce w przypadku ubezpieczonego. Jako obywatel Ukrainy, wykonywał on stałą pracę kierowcy w transporcie międzynarodowym na podstawie umowy o pracę zawartej z polskim przedsiębiorcą, mającym siedzibę w Polsce i w związku z tym podlega w Polsce obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, niezależnie od miejsca wykonywania pracy w Polsce, czy też w innych krajach Unii Europejskiej.

Wobec powyższego, organ rentowy jest zobowiązany potwierdzić, że w spornych okresach zatrudnienia u odwołującego dla ubezpieczonego właściwe jest ustawodawstwo polskie i wydać zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym w zakresie zabezpieczenia społecznego, mającym zastosowanie do osób uprawnionych na formularzu (...) za okres legalnego zatrudnienia. Zaświadczenie na formularzu (...) jest bowiem aktem deklaratoryjnym, czynnością faktyczną potwierdzającą, któremu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega dana osoba.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym określa ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 423), która już w art. 2a ust. 1 stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny. Zatem nie ulega wątpliwości, że regulacjom tej ustawy podlegają, co do zasady także obywatele państw obcych, którzy na terenie Polski podejmują działalność stanowiącą podstawę objęcia ich obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym. Jak stanowi przepis art. 5 ust. 2 ustawy systemowej - nie podlegają ubezpieczeniom społecznym określonym w ustawie jedynie obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie ma charakteru stałego i którzy są zatrudnieni w obcych przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, misjach, misjach specjalnych lub instytucjach międzynarodowych, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Tymczasem kwestię podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym obywateli Ukrainy reguluje umowa międzynarodowa, jaką Rzeczpospolita Polska zawarła z Ukrainą - umowa z dnia 18 maja 2012 r. o zabezpieczeniu społecznym (Dz. U. 2013.1373), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2014 r. Zgodnie z art. 3 umowy ma ona zastosowanie do osób, które podlegały lub podlegają ustawodawstwu jednej lub obu umawiających się stron, przy czym ogólna zasada z art. 6 wskazuje, że osoba, do której stosuje się niniejszą umowę, podlega ustawodawstwu tej umawiającej się strony, na której terytorium wykonuje pracę, zaś zgodnie z treścią art. 7 ust. 3, podróżujący personel przedsiębiorstwa transportowego, działającego na terytoriach obu umawiających się stron, podlega ustawodawstwu tej umawiającej się strony, na której terytorium przedsiębiorstwo jest zarejestrowane. Tym samym pracownicy odwołującej się Spółki mający obywatelstwo ukraińskie podlegają ustawodawstwu polskiemu w zakresie obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej), tym bardziej, że wykonując pracę na terytorium Polski równocześnie wykonują pracę na terytorium innych krajów członkowskich Unii Europejskiej, a nie Ukrainy.

Mając zatem na względzie powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 KPC zmienił zaskarżoną decyzję, o czym orzeczono jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Sąd oddalił odwołanie jedynie w niewielkiej części tj. w zakresie okresu czasu **od 18 sierpnia 2018 roku do dnia 1 października 2018 roku**, kiedy to przebywał na urlopie bezpłatnym.

O kosztach zastępstwa procesowego, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 KPC, w związku z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.